

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@afgazad.com

Political

سیاسی

انجنیر سید عبدالقادر

۲۰۰۹.۱۱.۱۶

افغان ګوډاګی دولت

لږ تر لږه مصنوعی مشروعیت هم تر لاسه نه کړ!

لمري تر هر څه د مخه بايد په لنډ ډول سره ووايو چه مشروعیت یعنی څه! اوبيا کومو دولتونو ته په نري کبني مشروع دولتونه ويل کيدلايسی: بايد ووايو هغه هیوادونه چه دخارجی يرغل لاندی راغلی وي، دنړیوالو حقوقو له پلوه په داسی هیوادونو کبني مشروع دولتونه منځ ته نه سی راتلاي. داځکه چه په دی هیوادونو کبني هر څه دپردو له هیلو سره سم مخ ته ځی. او ولس خپله ریښتینی اراده نه سی څرګندولای.

— **مشروعیت:** عبارت دهغه حقوقی صلاحیت څخه دی، چه داکثریت خلکو درایو او ارادې داخستلو په نتیجه کی یی یو دولت تر لاسه کوي. ولی دا تعریف دنړی داکثریت مروجو دموکراتیکو دولتونومنعکس کونکی دی. او هم دسیاسی او اجتماعی علومو پوهانو مشروع دولتونه پر درو برخو باندي تقسیم کړي دي:

لمري — هغه خارالعاده شخصیت چه دخلکو ملاتړد بی ساری احساساتو له لاری تر لاسه او دولت په راس کی قرار ونیسی.

دوهم — هغه دولتونه چه په عنعونی یاستنی ډول یی دخلکو باور تر لاسه او مشروع بلل سوي دي.

دريم — هغه دولتونه چه په دموکراتیک شکل یی داکثریت خلکو درایو داخستلو په نتیجه کی مشروعیت تر لاسه کړي وي.

بايد وويل سي چه دادریم ډول دولتونه که په ریښتینی توګه یی له درغلیو څخه داکثریت خلکو رایه تر لاسه کړي، دخلکو دریښتینی ارادې منعکس کونکی دی. چه دا دولتونه نظر ونورو دولتونو ته ډیر ه دموکراتیکه بڼه لري.

ولی باید ووايو مشروعیت یو ثابت مفهوم هم نه دی. دا ځکه چه په لمري قدم کبني ځینی دولتونه کیدلايسی دخلکو درایو ورکولو په نتیجه کی مشروعیت تر لاسه کړي. ولی وروسته د هغوپلانونو څخه چه د ټولټاکنو دتبلیغاتی کمپاین پر وخت یی د هغو په نتیجه کبني دخلکو رای تر لاسه کړي انحراف وکړي، نو دخلکو باور او اعتماد لاسه ورکوي نو په دی صورت کی بیا دا دولت یو غیر مشروع دولت بلل کیدلايسی. که په دغو هیوادونو کی دموکراسی موجوده وي نو خلک کولایسی د بیا ټولټاکنو غوښتنه وکړي. او که یی په هیواد کبني یی دموکراسی موجوده نه وي، نو بیا دا دولت تر خپل ټاکلی وخت تر ختمیدو پوری دبرچي په زور خپل حاکمیت پر ولس باندي تحمیلوي.

اوس به وګورو چه په افغانستان کی دامریکا تر رهبري لاندی دغربی نړی ډیرغل په شتون کبني ددوي په اصطلاح داسد ۲۹ می نیټی ټولټاکنی په څه ډول مخ ته ولاري، او په نتیجه کبني یی څنگه دولت په وجود راغلی دي، او دولس په وړاندی مشروعیت قابلیت لري او که نه؟

هغه لویه سیاسی لوبه چه دافغان ټولټاکنو تر نامه لاندی دامریکا په رهبری غربی نړی دخپلوولسونو او په ځانګړي توګه دافغان ولس دتیر وتلو له پاره داسد پر ۲۹ تمه نیټه شروع کړي وه، دغرف پر لسمه یی په داسی حال کی پای ته ورسول، چه دافغان دنوي ګوډاګی دولت مشر تابه ته یی دټولټاکنو دوهم پړاو مصنوعی مشروعیت هم ور په برخه نه کړ.

گر چه داسي معلوميدل چه امريکا او غربي نړي غوښتل چه په افغانستان کښي دخپلو پلانونو سره سم داسي ټولټاکنې دخپلي برچي او اقتصادي زور باندې تر سره کړي، چه په يوه ټک دوه هدفه وولي . هغه داچه لمري ونړيوالو او په ځانگړي توگه خپلو ولسونو ته ښکاره کړي ، چه مور پس له اتو کلونو جگري څخه په افغانستان کي داسي يوي نوي غربي ډموکراسي ورقي اړه وو ، چه په منطقه کښي يي بيلگه وجود نه لري . ولي دا مريکا، اروپايي او دمنطقې هيوادونو دکتو پر سر دنه جوړ جاري په نتيجه کښي ، دې مصنوعي ټولټاکنوداسي يوه لويه نړيواله رسوايي او بي اعتباري دامريکا او نوري غربي نړي په برخه کړل ، چه تلافی به يي ددوي وخارجي سياست ته دامکانه څخه ليري خبره وي . دوهم هدف يي ديوه داسي دولت رامنځ ته کول وه چه د ولس په منځ کي د هيڅ نوع اتوريطي او حيسيت لرونکي نه وي ، چه داهداف يي په پوره شکل سره تر لاسه کړ .

بايد ووايو چه دټولټاکنو دوهم پړاوته پير ندل سوي دواړه کانديدان دپرو تر مستقيمي لارښووني او حمايه لاندي مخ ته تلل ، ولي دپرو دجوړ جاري په نتيجه کي يوه کانديد دخپلو اعتراضونوپه کولو او مخ ته دنور تک سره سره دعقرب پر ۹مه دټولټاکنو په دوهم پړاوکښي دکدون څخه صرف نظر وکړ . او افغانانو ته په ناڅاپي ډول دجمعي رسنيو له لاري دانتخاباتو دکميسون دريس له خواه څخه دعقرب پر لسمه ښاغلي کرزي داساسي قانون ۱۵۶د مادي او دټاکنو دقانون د ۴۹ مادي پراساس دانتخاباتو گټونکي اعلان سو، او زياته يي کړله چه دټاکنو په دوهم پړاو کي دپير لگښت او ددې پروسې داورد والي دمخنيوي په موخه يي حامد کرزي ددوهم پړاوله پاره دافغانستان ولس مشر وټاکي . اوس به وگورو چه په ۱۵۶ ماده کي په دې هکله څه راغلي دي .

د اساسي قانون ۱۵۶ ماده وايي: ((د هر ډول انتخاباتو د څارني او اداري او په هېواد کي د خلکو عمومي رايو ته د مرجعي لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسيون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي .))

په داسي حال کي چه دانتخاباتو دکميسون دريس څرگندوني داساسي قانون او دټاکنو دقانون څخه په ښکاره ډول سر لغړ ونه ده . دا ځکه چه په اساسي قانون او دټاکنو په قانون کښي هيڅ داسي څه نه په سترگو کيږي چه هغه دي دلالت پر دې وکړي چه په نتيجه کي دي ښاغلي حامد کرزي دانتخاباتو گټونکي اعلان کړي . ولي په اساسي قانون او دټولټاکنو په قانون کي داسي هم څه نه دي ذکر سوي ، چه دوهم پړاو ته درسنيو پر لاره که يو کانديد دخپلي کانديد توري څخه صرف نظر او يا ټولټاکنې تحریم کړي ، نو دابل کانديد دټولټاکنو گټونکي بلل کيدلايسي . چه دا خپله ددوي دجوړ کړي اساسي قانون او دټولټاکنو دقانون لويه خلا ده ، چه ددې خلا ډکه ول نه يوازي دانتخاباتو دکميسون بلکه دستري محکمې دصلاحيت څخه هم لوړه خبره ده . چه صرف لويه جرگه کولايسي داسي ستونځي په اساسي قانون کښي هوارې او لاره خلاصه کړي . ځکه نو دانتخاباتو دکميسون وياند دعقرب دلسمي نيتي دآريانا دټلويزيون گړدي ميز ته هم حاضر نه سو، چه په دې هکله توضيحات ورکړي . اوس به په دې مصنوعي ټولټاکنو کښي دخلکو دکدون په هکله دانتخاباتو دکميسون کړونو او څرگندونو ته نظر واچوو، او بايد ووايو: چه دانتخاباتو دکميسون دڅرگندونو په حواله ۱۵ ميليونو خلکو ته دټولټاکنو کارتونه ويشل شوي وه ، ولي وروسته بيا دوي دڅرگندونو پر اساس دسپرو ميليونو په حدودو کښي خلکو اشتراک وکړ . چه وروسته دشکاياتو دکميسون تر څيړني او کنترول وروسته نيژ دې يو ميليون او ۳۰۰ زره درايو تقليي کارتونه دمحترم کرزي اوداکټر عبدالله عبدالله دصندوقونو څخه بيرته ليري شول ، ځکه چه درغلي پکښي سوي وه . نو پر دې اساس تقريباً ۳۴ فيصده خلگوپه دې ټولټاکنو کښي اشتراک کړي وو . نو په دې صورت کښي هيڅ داسي يو ملي او بين المللي نورم وجود نه لري ، چه دخلکو دلوي اکثريت په نه گډون کښي دي دا ټولټاکنې مشروع وبلل سي . ځکه نو دا ټولټاکنې په هيڅ صورت سره دمنصوعي مشروعيت لرونکي هم نه سي بلل کيدلای . بايدلمري هغه تقلبکاره انسانان چه دنوارو کانديدانو — محترم کرزي ، ډاکټر عبدالله عبدالله له پاره يي په بي ساري ډول درغلي کړي وه ، څارنوالی او محکمې ته معرفي سوي او ټولو هغو کسانو ته چه په دې ټولټاکنو کښي يي ورو کومامورينو ته ددرغليو دکولو دپاره يي لارښوونه کړي وه ، ملت ته معرفي سوي او دجرم سره سمې جزاوي ورکول سوي واي . ځکه ځيني کسان يي دولس په مقابل کي په واقعيت سره دملې خيانت مرتکبين وه . ولي متاسفانه چارواکو دافغان ولس دتير وتلو له پاره يواځي يو څو وروکو مامورينو ته هغه هم بيله کوم تحقيقه دوظيفي څخه يي دليري کولو جزا اعلان وکړ . داځکه که يي په قانوني ډول تحقيقات ځني کړي واي ، نو د ډيرو لوړ پوړو چارواکولاسونه او پښي به پکښي بندي سوي واي . ولي دبرچي په زور هغوي نجات پيدا کړ . اومحترم کرزي هم په يوه خبري ناسته کي دلمرې پړاو ټولټاکنې ددرغليو له کبله يي مشرو عيت تر پوښتنې لاندي وبلې . نوټولټاکنوکميسون بايدد ټولټاکنو دقانون ۵۸ مادي سره سم دټولټاکنودغه ښکاره او بي ساري درغلي تر عدلي تحقيق لاندي نيولي واي . « دټولټاکنو دقانون ۵۸ ماده دلپکښي په آخره کښي مطالعه کړي » اوبيايي داساسي قانون او ټولټاکنو دقانون سره سمې ټولټاکنې تر سره کړي واي . ولي متاسفانه دټولټاکنو کميسون

بيا هم ددي ټولو ناخوالو سره سره لمړي دوه نفره دټولټاکنو دوهم پړاو ته معرفي کړل . چه داخپله دټولټاکنو دکميسون لويه جفا او تير وتنه ده چه دولس په مقابل کبني يي تر سره کړل . چه ددوي دا غير قانوني عمل هم تر عدلي پوښتني لاندې راتلايسي . اوس نو داسي سوال رامنځ ته کيږي ، **چه ولي دا دغرب تر مستقيمي نظامي او اقتصادي حمايي لاندې ټولټاکنې په داسي يوه لويه ددرغليو څخه ډکه رسوايي باندې واوښتلي؟ داسي معلوميري چه پايلي به يي هم ډير ي بدي ناخوالي دځانه سره ولري .**

بايد ووايو چه دامريکا تر رهبري لاندې دغربي ټولني دې سياسي لوبي مختلبي پوښتني دافغان سياسي کارپوهانو او په مجموع کبني دټولو افغانانو په منځ کبني راپيداکري دي . **هغه داچه :** — ولي د امريکا تر رهبري لاندې غربي ټولني کرزي دټولټاکنو دوهم پړاو ته ور پوري وا هه ، هدف يي په دي کي څه وو ؟

که يي مقصد په دي ټولټاکنو کبني ددموکراسي تمثيل او مشروعيت و و ، نو دالويه يي بايد تر آخره رسولي واي . او بيا به يي کرزي گټونکي اعلان کړي واي . دا ځکه چه تقريباً ټول صندوقان ددوي داستازو تر مستقيمي څارني لاندې دکيدل او هم بيا وروسته شميرل کيدل .

بله اساسي پوښتنه داده ، ولي دامريکا تر رهبري لاندې غربي نري خپل داتو کالو وفاداره ملگري محترم کرزي يي، په غير مستقيم ډول دخپل ولس په منځ کي د سياسي پلوه دونه وتکاوه چه لږ تر لږه يي حتی دمنصوعي مشر وعت ارزش هم ور پري نه بنودي ؟

ځيني افغاني روشنفکران داسي فکر کوي چه دغربي نري دا گذار شايد دمحترم کرزي دځينو هغو حرکتو نتيجه هم وي ، کوم وخت چه په امريکا کي ددموکراتانو په راتگ سره ددوي مناسباتو کرکيچنه بڼه ونيول ،اوبيا ده خپله راتلونکي په خطر کي وليدله . نوپه ناڅاپه ډول يي وروسيي ته لاس ور اوږد کړ . او غوښتل يي چه يو چال مخ ته ولاړ سي . چه په نتيجه کي يي نن دي دداسي يو دولت په راس کي ودراره چه دهیڅ نوع حتی مصنوعي مشرو عيت لرونکي هم نه دي . اودمحترم کرزي لاسونه اوپښي يي ددي ټولټاکنو په زريعه داسي ور وتړل ، چه په راتلونکي وختونو کي بيا دي ونه کړايسي چه يو او بل طرف ته لاسونه اوږده اويا ددوي دارادې څخه ليري څرگندوني و کړي . او محترم کرزي دا لوي بار دخپلي چوکي سره دميني او دخپلي ډلي دنورو مادي گټو دلاس ته راوړلو او ساتلو له پاره بيا هم په ډيره خوشحالي ولي دنه مشروعيت سره سره قبول کړي .

او هم بايد ووايو چه په هيواد کبني ۸۵ کالو يرغلي بهير يعني (بشري او اقتصادي جنايات) او دپورتنيو واقعيتونو سره سره بيا هم متاسفانه ځيني افغاني روشنفکران دسالم سياسي تعقل څخه ليري دغربي نري دا بنکاره يرغل يو نړيوال دوستانه کومک بولي ، چه دداسي يوه نظر درلودل خپله دافغان ولس دملي گټو پرضد بنکاره سياسي دريځ دي ، چه داسي کسان به په راتلونکي وختونو کي دافغان ولس او تاريخ له محکوميت څخه ليري پاته نه سي .

او هم په دي لويه سياسي لوبه کي افغاني سياسي گوندونو، ددي مصنوعي ټولټاکنو سره دپلوي ، ياچپتيا اومحافظه کاري لاره ځانته غوره کړي وه . چه دا خپله دافغانستان په اوسنيو سياسي شرايطو کبني يوه لويه سياسي تيروتنه او جفا بلل کيدلايسي . ځکه نو سوال دادي چه : ايا ستاسو په نظر ددغي لوي سياسي لوبي په نتيجه کي چه دا دولت په وجود راغلي ، دافغان ولس دملي گټو په نظر کي نيولو سره دکوم مشروعيت خاوند بلل کيدلايسي ؟

ولي ښه به دا واي چه ټولو افغان ملي گټو ته وفاداره گوندونو ، اجتماعي ټولونو او مستقلو افغاني کار پوهانو ددي لوي غربي لوبي په مقابل کي دامکان په صورت کي تر يوه بيرغ لاندې يا جلا جلا داسي يو ملي دريځ نيولي واي ، چه دهغه په نتيجه کبني په مملکت کبني ددي مصنوعي ټولټاکنو پر ځاي دافغانستان ددي لوي لانجي دسياسي حل دپاره په گټفاهم سره داسي يو ميکانيزم جوړ کړي، او نړيوالو ته يي وړاندې کړي واي . چه په دي عمل سره به دوي دخپل ولس په سنگر کي دريدلي واي . اودنري او منطقي دسياسي او اقتصادي شرايطو څخه هم داسي معلو ميږي چه که اوس هم په يوه گډ تفاهم سره دسياسي حل تر شعار لاندې خپله مبارزه پيل کړي ، ډير ژر به دولس په گټه دخپلي دغي پاكي مبارزي نتيجه ترلاسه کړي . او ددوي ددغه ميکانيزم دتطبيق په نتيجه کي به نه يواځي په مملکت کبني دارامي او ثبات سيوري راسي . بلکه دمنطقي په هيوادونو کبني به هم دصلح بيرغونه و رپيري ، او نړيوال يرغلي ځواکونه به هم و خپلو اصلي ځايونو ته تللي ولاړسي .

تمت بالخير

ماده پنجاه و هشتم: (قانون انتخابات)

(1) شخصی که در جریان مبارزات انتخاباتی ویا در انتخابات مرتکب یکی از اعمال زیر شود ، طبق احکام قانون مورد تعقیب عدلی قرار می گیرد:

- 1 - تهدید یا تخویف رای دهنده و نامزد یا اخلال در امر انتخابات.
 - 2 - ممانعت از حضور رای دهندگان ، نامزدان و یا نمایندگان نامزدان در مراکز رای دهی بدون دلیل موجه.
 - 3 - تقلب یا فریب کاری در رای دهی یا شمارش آراء.
 - 4 - رای دهی یا کارت تقلبی یا کارت شخص دیگر.
 - 5 - تغیر ، تبدیل ، سرقت ویا محو اسناد انتخاباتی.
 - 6 - جعل کارت های رای دهی.
 - 7 - فریب کاری در کارت رای دهی.
 - 8 - استعمال کارت رای دهی جعلی.
 - 9 - مبادرت به رای دهی بیش از یکبار.
 - 10 - باز کردن ویا شکستن قفل محل نگهداری لوازم واسباب، و همچنان لاک و مهر صندوق های رای دهی ، بدون صلاحیت.
 - 11 - جلوگیری از اشتراک رای دهندگان یا نامزدان در پروسه انتخابات.
 - 12 - استفاده از پولی که از راه های غیر قانونی ویا منابع خارجی بدست آمده باشد.
 - 13 - استعمال کلمات یا سخنانی توهین آمیز.
 - 14 - تشویق و تحریک سائری اشخاص به ارتکاب یکی از اعمال فوق.
- (2) هرگاه کمیسیون مستقل انتخابات تشخیص دهد که حزب ویا نامزد مستقل ، مرتکب تخطی های انتخاباتی را رهنمایی یا پشتیبانی نموده ، در آنصورت می تواند تحریمی را برآن حزب یا نامزد وضع کند.
- (3) در صورتی که کمیسیون مستقل انتخابات تشخیص دهد که تخطی از احکام این قانون صورت گرفته ، صورت تخطی را با دلایل موجه به مراجع ذیربط قانونی و یا دادستانی راجع میسازد.